

GIÁO DỤC NHÂN VĂN Ở VIỆT NAM XƯA VÀ NAY

TS. Nguyễn Ngọc Thơ

Tóm tắt: Việt Nam từng mệnh danh là “quốc gia văn hiến”, đặc biệt coi trọng hiền tài và giáo dục nhân tài. Chính vì thế, các nhà nước Việt Nam qua các giai đoạn lịch sử đều có các chính sách khuyến học, khuyến tài, lấy các ý thức hệ đương thời làm khuôn mẫu cho giáo dục nhân cách, lối sống. Ý thức ấy đã ăn sâu vào tâm thức người dân Việt Nam, phần nào quy định nên nhận thức con đường vươn lên trong cuộc sống cũng như nhận thức vai trò, trách nhiệm công dân trong xã hội. Ở Nam Bộ, mặc dù hoàn cảnh tự nhiên và lịch sử xã hội của miền đất mới khai khẩn hồi thế kỷ XVII-XVIII trở lại đây hết sức đặc thù, người Việt Nam vẫn ý thức về một nền giáo dục nhân văn kinh điển với hai trụ cột chính là nhân cách đạo đức và rèn luyện nhân tài giúp nước. Ở thời điểm xã hội hiện đại với nhiều biến đổi to lớn của mọi mặt đời sống xã hội như hiện nay, ý thức xây dựng một nền giáo dục nhân văn phù hợp và hiệu quả luôn thôi thúc chúng ta tư duy, thảo luận và tìm kiếm một mô thức tốt nhất vừa kế thừa truyền thống giáo dục nhân văn xưa vừa gắn liền với thời cuộc, đảm bảo cả ba mục tiêu của giáo dục là kiến thức, kỹ năng và thái độ (tức bao trùm ba phạm trù tài, trí và đức). Bài viết này đi từ góc độ lịch sử văn hoá nền giáo dục Việt Nam để phân tích đặc trưng mang tính quy luật của giáo dục nhân văn Việt Nam, coi đó làm nền tảng và động lực để thảo luận những nhân tố có thể tác động đến quá trình xây dựng nền giáo dục Việt Nam hiện đại và hiệu quả.

Từ khóa: Giáo dục, nhân văn, truyền thống, hậu hiện đại, biến đổi.